

LUR SANTUETARA ERROMES

(Karol Wojtyła)

1. Olibete mendia

Lur apur bat, osto artetik ikusia,
 sasi artetik legez, aldiak zear.
 Ur-zear be, bai, aitz-arrakalak egiteko
 kaliza baten barrena bete daroana.
 Lur apur au, begira zagoz oindiño?
 Edo-ta neuk bakarrik sortzen ete?

2. Judea'ko basamortua

Lur au eder dala esatea, ezta errez.
 Odeietan dau galtzen arkaitzaren amilalde baltzak.
 Aizea ta euria gurutzatzen berebillak.
 Alperrik zabiltz berde pizkaten billa.
 Urrun joan ziran gizonak. Ezin emen bizi.
 Eta Zu eldu zintzazan ona, ain zuzen be,
 eta ez lur oneri eder zala esateko.
 Ez dau zer-ikusirik lekuak. Jentea da
 billatu bear dozuna.
 Aurkitzeko barriz bera dagon lekura joan bear,
 aurkitzen dan lekuan billatu bear.
 Zuk jakin dozu ori aukeratzen.
 Lur oro eltzen da lur bakar ontara
 eta au ikutuz bizitz-lur biurtzen...
 Eta oro egin oi da beti-beti
 Dana dan Agaitik.
 Ementxe bakarrik egin zan
 Dan Aren eta lurraren arteko aurkitzea.
 Sorkuntza deritxogu
 aspaldi dala jazo zan orori,
 eta baita jabetza be.

Nobereña lez zerbañ aurkitzea da,
 eta beran biziaz betetza.
 Alkar aurkitzeak ez dau adierazo nai
 zerbañ eskua ikutzen danik
 (Zu ezin zaitu inok ikutu),
 ezta soulki bat hiri danik be
 (zer gure bizia zureaz kideturik?);
 aurkitzean ar-omona dago bakar-bakarrik
 (bai ar-omon sendoa!),
 izan eta ez izanaren artean egotea baino,
 jaiotzearen eta usteltzearen artean nurbait.

Olan zuk, lur, lur askoren arteko,
 ar-omona zeunkan osgunean, eta bizi ugari...
 Olan lotua zengozan zu, eta loturik zagoz.

Oi aurkitze-lur, lur bakarra!
 Oro epina izan dan lurra,
 Dan Ari bizia emon zeuntzora
 Baina ezin dauzazu eman: «Ede-ria zarala»

Banatzearen aste bat dago aurkitzean,
 Ez gara alai be bananduko lur onatirik
 Dan Agandik banandu ez gaituzan,
 lur zu amaituta be, Ak izaten jarraituko.

Jaiotz gero ez dago inolaz be banantzerik,
 Aurkitzeaz amaitzen dan banantzea,
 ezin daitake amaitu jaiotzeaz.
 Jaiotzeak ez dau askenik, ez banantzerik.

Oi lur, ageri-barri zarean lur,
 Dan Aren lur,
 gure Aitaren lur!
 On jatu gaitzaneke akitua,
 zuga ez dakusago bustirik ez ederririk.

Gaztetan be ezinon izan piagarrri ta eder,
 baina, on bat, bazter atseginiak zeunkazan.

3. Kidetasunak

Bazter onaitaratsen naz (ez dira lengonak, ba dakit).
 Emen ditut merkataririk ikonk saltzen.
 Oi mutikoak argazkiak eta siluak
 zelatan ingiz inguratutik eskintan.

Bai dagitue dendetatik zintzur-ahotsez,
 Itzen bati oratsen italiaraz, ingelesez,
 eta polakera-ara berean.

Bazter onaitaratsen naz. Ura aundikoa
 dau tokia, leku sagaratsua baita.
 Toki aldatu ziren arriak,
 koska, goibe ta makur-umak bete zituen,
 arek andik ora joan ziran oro.
 Antzinakortik ez da geratzen pikar bat herri.
 Kidetasuna, alai be, ez dago onelari;
 daukanetik kidatzen jatu lekua.

Zuk zeure begitu ederre bez beto senduzan
 tokien bila nabiltzan ni.
 Ez nator eura eskuratsera,
 nire ura eura bete dagien nator.
 Amarka bider eraldatu bear Zuk
 zerbañ neure izan zedin
 asieran zeurea bakar-bakarrik izan zana!

Arek ezagun izan eban leku tokia
 etzan azaleko lekua, bere amaten
 sabela izan zai! Oi, aldez al ba'len arek,
 Nazaret'eko arriak, ni gaitzetik igaruz,
 neakten are arek, berak be oinukaz
 ikutzen ebazanak dirala,
 munda onian Zu zengozan toki bakarra zala!
 Zuk aurkitze bat izango hizateke
 zure Amaren onak ikutu ehozan
 arlaste zapalen barrera.

Lurreko lekuok, Lur Santuko lekuok
 emen barruan, neure baitan,
 ez dakit zuok zelan eskutatatu.
 Ez dakit zelan zapaldu zuok, ezin dait!
 belan makur jartri nai dait zuei aurrean.
 Zurrago jat olan aurrez egitea
 Belanuk lurrean isil dait jarraitzen.
 Neure zerbañ geratuko jatu, oi lur!
 neure isila geratuko jatu. Eta lotaritan,
 barru zaroada zu lez izan nadin
 testigantzearen leku.
 Ha'naa, lekuko lez ha'naa,
 testigantza egitera naa
 millaka urteetan zer jatu dan iragartera.

Tokien kidetza ez dozu gero
arrien kidesuna bakarrik,
etxe orpo, suete oiñarri, oxin-orma
(oi Siken'go oxin,
Jakob'en egunak ezkerro,
samaritarraren egunak ezkerro, gaur arte!).
Ez, ezta bazter eta lurraldeen kidesuna
begien aurrean edegi oi jakuna.

Bazter naz ni be ta ikuskizun ontan
alkar aurkitze bat daukagu.
Ez noa arriengana, izpazterrean lurra legez,
gizonaren begi-aurre zabaltzen diran
lurralde ta bazterretara baiño.
Itxaso lur-barne sartu oi danez,
ikuskizuna olaxe begiz sartzen gizonari.

Ez nabil arriengana,
etxearen orpo,
kalearen kaltzada,
suete-azpi, santua dan
alderdirantz nabil, toki sagaraturantz.

Tabor mendia, goi-erpiñetik,
ikuskizun bakan. Galilea
gorantz doa apurka kutrillo bakotxean,
gizonaren izerdiz landua,
kibutz bakotxean; au obeto agertzen
gaba jaustean, tximistargia ikuspegia
argiz beteago ixioturik jarrean.
Or ondolik puzka aize-bolada otza;
bakarrik nau emen izten, eguna itzaltzean.

Genesaret itxas-egalak. Emen naz aurkitzen
Kafarnaum, Betsaida, Magdala'n. Arri batzuk
jasoten dodaz leku bakotxean, eta egunen baten
Notek ibaiko arrantzalaren baten
esku nekatuan ipiñiko ditut.
Sartu ta urten, arnastu; aren eta onen tokiak
bakotxagan dagoz lurrean bertan baiño geiago.

4. Zugatz bat

Leku ontara eldu zan Abraham bere ibilliz.
Abraham, aurkitzen gurenaren gizona (*tres vidit
et unum adoravit*).

Toki oneitara edegi zan aren barru aurkitzea.
Lur osoa Lur biurtu zan onetara,
au da, egoitza. Abraham, aita, onen leiñutik
erneko da Adan barria.

Eremuan zear etorri bear da toki oneitara.
Abraham janari billa ebillen basamortuan,
bere barru eremuan ikusi eban zugatz bat
(*tres vidit et unum adoravit*).
eta Aregana zuzendu zitun bere urratsak.
Zugatz orritsua!
Zure gerizpeak babes beiz gizasemeak oro,
abereak eta landareak!

Erri osoak
jarraitu bear dauz Abraham'en urratsak.
Gaur egazkiñak —«Arabic airlines»— dagie
bide arloa ordu bian. Uxa ete dogu
urruti joan-nekea ta lur elkorretik urrin,
larre-sail lantzar etzetik iges egitea.
Urruti lagako dogu Sinai igarotean,
baiña bulartsu joan ziren oneik,
eta zuzen, mendia aurkitzera.

Lur, lur, erantzun betiko jakituri!
Aurkitzearen lekuak, eremu izatea lagarik,
atseden-leku —oasis— izan bear dau.
Loratu bearra dau gizasemeak
zure etortzearen zantzuaz oartzean.
Zatoz eta ekar eizu zeugaz
udabarria, gizonarentzat!

Alda zaitekidaz, bear bada,
joanean geratu ziran errietaz,
eta etorkizunean loratuko diranetaz?
Alda ete daikegu toki loretuen truk
gurutzea tinkotu zan mendi kaska-motza?
Basamortu zear etorren leku oneitara erria.

Aurkitze toki guztien artean,
auxe da azkena ta bakarra.
Munduak ezingo dau iñoiz beragandik alde egin.
Munduaren sendotzaren tokia dozu.
Gizona ezin da urietan soilki loraz jantzi,
etxeak, zugatz edaburuak baiño garaiagoak
aspaldidanik jaso ziren urietan aurki.
Berrero dator sukalde bako jentea
Lur au arri biurtzen, Gurutzeari esker.

Aren aztarnarik ez da gelditzen.
Gurutzea eraiki eben aitzia be ezta ikusten.
Azken zentzuneru gauza guztik
erne ziran lekutik ur-urre,
bein-beiñeko etxeak jaso dabez.
Eraskin etxagintza, ta aldi adierazle,
Zati ta itxura oro osotasunean argitzen.
Osotasunaren lekua auxe dozu,
aurkitze guztien egoitza
eta gizaseme guztiena. Leku ontatik kanpo,
sukalderik ez dauken gizasemeak dituzu.

Gizona erne, azi, loratu da egiten urietan;
uriak barriz gizona uxatzen, eta egun baten
sukalde barik da geratzen, eta nai-nun
aterpea billatu daroa, eraskin etxagintzan
naiz oraintsu asmaturikoan egokitua.
Uri bat jalgi oi da, alan gertatuz,
bainu orrela be, barren illunean,
idoro oi da zentzun barriren bat,
azalera datorren sorburuko ura iduri.
Gurutzea biurtu jaku guri
Jakob-en oxin sakon.

5. Barne-tokia

Zugan dankot nik tokia. Zurea nigan dagonez.
Gizaseme guztiena dozu toki bera.
Ni, beraz, ez naz baztertua somatzen.
Askotuz noa, alan be, bakarrik eta bakar.
Gurutzea da. Ementxe jasoten zan.
Askotze au —eta ez gitxitzea— ezkutu bat dozu,
Gurutzea da, ur-lasterraz goiti. Beroni esker,
zenbakiak bazter-azo oi dira Gizonaren aurrean.

Zelan eldu ziran Gurutzera? Zelan al izan zenduan?

Mailladi batetik jatsi gintzazan, arro,
ormean zear zuluturiko bidetik.
Orduan aldatz-beera jatsi ziranak, gelditu ziran.
Arlosa bat dago orain ezaugarri.
Gantzukiñak ipiñi ebezan zure gorputzean
eta obi barruan laga eben.

Tokia jadetsi zendun lurrean zeure Gorputzarentzat.
Eta kanpoko lekua barrukoz aldatu zenduan
au esan zenduanean: «Ar danok ortatik».

Ni erromes etorri nintzan lur ontako
bazter guztietara dizdiz dagizu barru-tokiz.

Gizaldiak dirala autatu zendun toki au,
Berton emon zaroadaez,
berton onartu naroazu.

Itzultzaile: Aita Onaindia